ISSN 2991-8200

Дитячий журнал Української громади Республіки Хорватія

МАВКА MAVKA

Dječji časopis Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

#13, січень-лютий / siječanj-veljača 2026.

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть — і настане
Ще й для мене весела весна.

Леся Українка

Як ми провели зиму

Дорогі читачі, Мавка вітає вас у новому році!
Хоча зима ще не закінчилась,
її влада точно здає позиції.

В цьому номері ми детально розповіли,
як юні українці Хорватії святкували зимові свята
і що нового започаткували у 2026 році.
А тут вже й свято Стрітення,
і день народження нашої великої Лесі Українки.
А в її віршах стільки сили й непереможності,
що будь-яка зима відступить!

Як завжди, ми запрошуємо вас
не лише читати, а й творити.
Як наша 13-річна постійна авторка Анна Агачева,
нове фантастичне оповідання якої ви знайдете
в читацькій рубриці в кінці.
І як наша ілюстраторка Ія Куркацишвілі (їй теж 13),
яка створила малюнок для обкладинки журналу.
Приєднуйтесь і ви!

⬆️

А підписатися
на безкоштовну доставку
“Мавки” можна тут!

IMPRESUM

Izdavač – Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske, Vijeća Europe 204, Vukovar
Tel.: 095/378-1199
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748, OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040
Za izdavača: Vlado Karešin
Glavni i odgovorni urednik: Maria Pomazan
Uredništvo: Tomićeva 2, 10000 Zagreb, tel. 098 943 35 38,
e-mail: mavka@ukrzagreb.hr
Članovi uredništva: dr.sc.Dariya Pavlešen, Kseniia Meleshko, Tetiana Kalinkina, Lyudmyla Voloshyna
Lektor hrvatskog jezika: dr.sc. Domagoj Kliček
Grafičko uređenje i dizajn: Oksana Zhuravel
Naslovna slika: Iia Kurkatsyshvili
Naklada: 500 primjeraka
Tisak: Tiskara Zelina d.d., ulica Katarine Krizmanić 1, 10380 Sveti Ivan Zelina
Časopis se izdaje uz financijsku podršku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.
Časopis je dvomjesečnik od 2025., prvo izdanje je u 07.2024. godine.

Видавець – Українська громада Республіки Хорватія, Vijeća Europe 204, Vukovar
Tel.:095/378-1199
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748, OIB: 35971824466
Розрахунковий рахунок: PBZ HR4823400091110579040
За видавця: Владо Карешин
Головна редакторка: Марія Помазан
Редакція: Tomićeva 2, 10000 Zagreb, tel. 098 943 35 38
e-mail: mavka@ukrzagreb.hr
Члени редакції: д-р наук Дарія Павлешен, Ксенія Мелешко, Тетяна Калінкіна, Людмила Волошина
Редактор хорватської мови: д-р наук Домагой Кличек
Графічний дизайн і верстка: Оксана Журавель
Малюнок на обкладинці: Ія Куркацишвілі
Тираж: 500 примірників
Друкарня: Tiskara Zelina d.d., ulica Katarine Krizmanić 1, 10380 Sveti Ivan Zelina
Журнал видається за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія.
Журнал є двомісячником з 2025 року, перший випуск вийшов у липні 2024 року.

ЗМІСТ

Пригоди українських народних казок у Хорватії 2

Новинки бібліотеки Української громади міста Загреба 3

Мала зимова школа української мови і культури 4

День Лесі. Contra Spem Spero 6

Новини української школи у Спліті 7

Ребуси і ноти. Запрошення до хору! 8

Музичні новини 9

Снігова королева в Пулі
Святий Миколай у Загребі 10

Як Україна (нарешті) здобула Незалежність
Подорож історією. Завершення 12

Kako je Ukrajina (napokon) stekla neovisnost?
Putovanje kroz povijest. Završetak 16

Стрітення. Наші живі традиції 20

Білий Крокодил,
або Незвичайні пригоди в зоопарку«Великий Вольєр»
Фантастичний детектив. Частина 1 22

Пригоди українських народних казок у Хорватії

А ви знали, що в Хорватії* з'явилися мальовничі дитячі книжки з українськими народними казками, а в їхньому виданні взяли участь українські дівчата з Загреба і Загребської жупанії?

Наприкінці 2025 року Українська громада міста Загреба видала перші книжки серії «Українські народні казки»: № 1 «Котигорошко» і № 2 «Івасик-Телесик». Це двомовні дитячі книжки з яскравими ілюстраціями: якщо відкрити книжку з одного боку, її можна читати українською мовою, а якщо перевернути догори дриґом й відкрити з іншого боку — можна читати хорватською! Звучить як фокус, правда?

Ілюстрації до казок малювали дві команди юних українок, наймолодшій з яких під час роботи над проєктом виповнилося 13 років, а найстаршій — 20. Їх обрали на конкурсі, який оголосили в травні минулого року в соціальних мережах.

У першій команді були Юлія Голодянка, Ксенія Гоцуленко, Ія Куркацишвілі і Віра Мурзич. Вони працювали над художнім оформленням казки «Котигорошко». Сама казка вийшла в новій редакції, де в Змія поступово виростають нові голови, Зелений Дідок з'являється не просто так, а хоробрий і щирий Котигорошко одружується з Гетьманівною. Але незмінно добро перемагає зло, а завзяте серце виявляється важливішим за грубу силу.

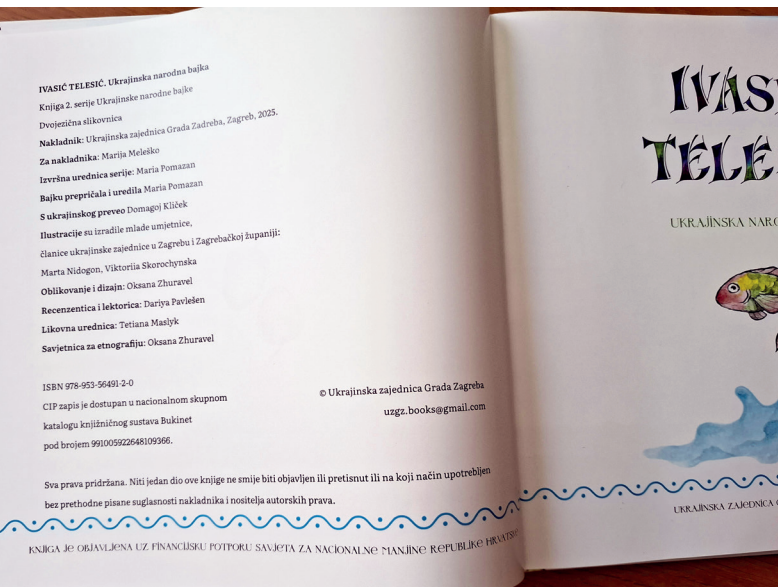
IVASIĆ TELESIĆ. Ukrajinska narodna bajka
Knjiga 2. serije Ukrajinske narodne bajke
Dvojezična slikovnica
Nakladnik: Ukrajinska zajednica Grada Zadreba, Zagreb, 2025.
Za nakladnika: Marija Meleško
Izvršna urednica serije: Maria Pomazan
Bajku prepričala i uredila Maria Pomazan
S ukrajinskog preveo Domagoj Kliček
Ilustracije su izradile mlade umjetnice,
članice ukrajinske zajednice u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji:
Marta Nidogon, Viktoriia Skorochynska
Oblikovanje i dizajn: Oksana Zhuravel
Recenzentica i lektorica: Dariya Pavlešen
Likovna urednica: Tetiana Maslyk
Savjetnica za etnografiju: Oksana Zhuravel
ISBN 978-953-56491-2-0
CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu knjižničnog sustava Bukinet pod brojem 991005922648109366.
© Ukrajinska zajednica Grada Zagreba
uzgz.books@gmail.com
Sva prava pridržana. Niti jedan dio ove knjige ne smije biti objavljen ili pretisnut ili na koji način upotrebljen bez prethodne pisane suglasnosti nakladnika i nositelja autorskih prava.
KNJIGA JE OBJAVLJENA UZ FINANCIJSKU POTPORU SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE
IVAS
TELE
UKRAJINSKA NARO
UKRAJINSKA ZAJEDNICA

Є ще одна чудова новина: 2026 року вийдуть третя і четверта книжки серії «Українські народні казки». В книжці № 3 вмістяться дві улюблені казки про дівчат: «Кривенька качечка» і «Мудра дівчина». А в четвертій — дві казки, де головними героями є тваринки: «Коза-дереза» і «Пан Коцький».

* *Izdavanje knjiga i njihova promocija ostvareni su uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.*

Якщо ви з Загреба чи Загребської жупанії й хочете стати ілюстраторами наступних книжок, пишіть на електронну адресу uzgz.books@gmail.com. Якщо ви живете в Хорватії й хотіли б отримати примірники книжок, теж напишіть видавництву. А може, у вас є пропозиції, які книжки видати наступними? Розкажіть про це!

Всім читакам увага!

В бібліотеці Українського дому в Загребі на Томічевій, 2 з'явилися десятки нових книжок українською мовою. Їх можна взяти почитати, просто завітавши в Український дім: щодня з понеділка по п'ятницю з 16:00 до 20:00. Тут є і фентезі, й фантастичні пригоди, і книжки з підліткової психології й фінансової грамотності, й багато пізнавальних енциклопедій, і звісно ж, українська дитяча класика!

Мала зимова школа

української мови і культури

Уяви: за вікном січень, у Загребі холодно, а в Українському домі — тепло, шумно й по-доброму гамірно. Саме там, у приміщенні УЗГЗ, з 8 по 10 січня 2026 року зібралися підлітки 12–15 років, двадцять учасників Малої зимової школи української мови та культури*. Їх об'єднало бажання не загубити українське «всередині себе» й знайти друзів, які відчувають так само. Кожного ранку нас зустрічала пані Марія Мелешко — керівниця школи й голова Української громади міста Загреба. Вона віталася так, ніби ми всі не просто давно знайомі, а близькі друзі!

Далі починався урок історії. Щось нудне з підручника? Аж ніяк!

Катерина Шимкевич розповідала про князів і давні часи, про важливі події, які сформували Україну, і про те, що відбувається тепер. Було цікаво дізнатися, як символи — наші кольори, знаки, традиції — пов'язані з реальними людьми, підприємцями й меценатами, які підтримували культуру, коли це було складно.

Потім приходив час української мови та літератури з Дарією Павлешен. Ми слухали і читали короткі тексти про українську міфологію, обговорювали їх так, ніби розбираємо сюжет улюбленого фільму, сперечалися, хто що зрозумів, підбирали точні слова,

щоб висловити свою думку. Було трохи граматики... А ще — вікторина й лотерея.

А потім урок перетворювався на маленький концерт. Музичні заняття зі Сніжаною Ковергою запам'яталися всім. Ми співали і старовинні, й сучасні українські пісні, пробували створювати ритм на інструментах.

Кінозаняття теж були класні: ми дивилися українські художні та анімаційні фільми, а після цього коротко обговорювали, що там найважливіше, які моменти «чіпляють» і які культурні деталі хто помітив.

Окрема історія — творчі майстер-класи з Оксаною Журавель і Людмилою Волошиною. Ми навчилися робити картини-витинанки з мотивом "дерева життя" та українських символів. Це така картина, яка вирізається з паперу і нею потім можна прикрасити, наприклад, стіну в кімнаті. Як це цікаво, коли традиція продовжує існувати. Щось подібне робила, мабуть, моя прапрабабуся, а тепер роблю я.

А ще ми спалили дідуха в парку, і це додало відчуття справжніх українських звичаїв у реальному житті.

А ще Олександр Роговський провів гостьове заняття-лекцію «Як бути event manager», і ми дізналися, як планується подія, хто за що відповідає, чому без команди нічого не працює, і як важливо вміти домовлятися.

Коли ці три дні закінчилися, було шкода, що вони минули так швидко. Бо за цей час ми не просто «підтягнули» українську мову — ми стали трішки сміливішими, краще зрозуміли, чому наша культура важлива, і знайшли людей, з якими легко бути собою.

Зимова школа показала, як спільнота народжується з розмов, пісень, фільмів, творчості й підтримки, коли поруч є ті, хто тримає і творить разом з тобою одну ниточку українського світу.

Текст: Мавка

Фото: Українська громада міста Загреба

**Школа стала можливою завдяки підтримці Міністерства науки, освіти та молоді РХ*

День Лесі

25 лютого 1871 року народилася Леся Українка (Лариса Косач-Квітка), наша найважливіша поетка і драматургиня. Вона відома не лише як авторка прекрасних творів, а й як сильна жінка, вольова людина, яка багато зробила і для майбутньої України, і для захисту прав жінок. Тому віднедавна 25 лютого відзначають і День української жінки.

Змалку Леся мала тяжке захворювання. Але це не завадило їй писати, перекладати, кохати, спілкуватися з друзями і радіти життю. Рядки її поезій і досі торкаються серця, підтримують у тяжкі часи і допомагають впоратися зі смутком.

Прочитаймо ж разом цей вірш зі шкільної програми!

Contra spem spero*

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?
Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть, думи сумні!
Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.
І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть — і настане
Ще й для мене весела весна.
Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.
В довгу, темную нічку невидну
Не стулю ні на хвильку очей —
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.
Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть, думи сумні!

* *Вислів латинською мовою, що означає «Без надії сподіваюсь!»*

Багато цікавих фактів про Лесю Українку ти можеш знайти у №7 (1) "Мавки" за 2025 рік. Запитай його в українській громаді свого міста чи селища.

Українська школа у Спліті

17 січня 2026 року в місті Спліт запрацювала українська школа! Тут вивчають українську мову і культуру за моделлю С. Це означає, що українська мова — вибірковий предмет, а вивчати його приходять українські діти з усього міста й околиць. Заняття відбуваються в міській основній школі «Кман-Коцунар».

Вже відбулися перші заняття, але все ще можна записатися, тож якщо ви у Спліті, не зволікайте! В школі є різні вікові групи: окремо навчаються діти, що ходять до першого-другого класу хорватської основної школи, окремо — до другого-четвертого, п'ятого-шостого, сьомого-восьмого. Всім знайдеться компанія!

Білосніжка й художники

Різдвяне свято для українських дітей

У школі «Кман-Коцунар» у Спліті на Різдво відбулося тепле й натхненне свято , яке організувало Товариство української культури CVIT. Тут панувало мистецтво! Юні актори з секції акторської майстерності товариства CVIT під керівництвом Тетяни Кірчик виступили з виставою «Білосніжка і 7 блогерів». А художники з секції малювання надали свої картини для підсумкової зимової виставки.

Діти пів року наполегливо працювали, вдосконалюючи творчість, щоб представити свої таланти і результати роботи на повну потужність! Тут були яскраві зимові пейзажі, фантазійні композиції та щирі дитячі мрії, втілені у фарбах. Під керівництвом викладача Євгенії Бахтігареєвої учні опанували нові художні техніки: акварель, акрил, змішані техніки, основи композиції та роботу з кольором. А ще — навчилися сміливо проявляти себе через мистецтво, передавати емоції та розвивати творче мислення.

Атмосфера тепла, радості й гордості за досягнення наповнила серця всіх присутніх.

Оголошення

Любиш співати або хочеш спробувати? Приєднуйся до дитячого хору Української громади міста Загреба!

Цікаві репетиції, нові друзі, виступи та гарний настрій гарантовані. До колективу запрошують дітей від 9 до 15 років — проте, якщо тобі трошки більше чи менше, а ти дуже хочеш, приходь!

Всі учасники будуть проходити невеличке прослуховування, спеціальна підготовка не потрібна.

Заняття безкоштовні. Їх проводить дипломована викладачка вокалу, солістка ансамблю «Щедрик» Української громади міста Загреба Сніжана Коверга.

Репетиції починаються у березні і проходитимуть щоп'ятниці з 18:30 до 20:00 в Українському домі в Загребі (Томічева, 2).

Подати заявку можна тут:

А поки що згадаймо назви нот! Чи можеш ти розв'язати ці ребуси?*

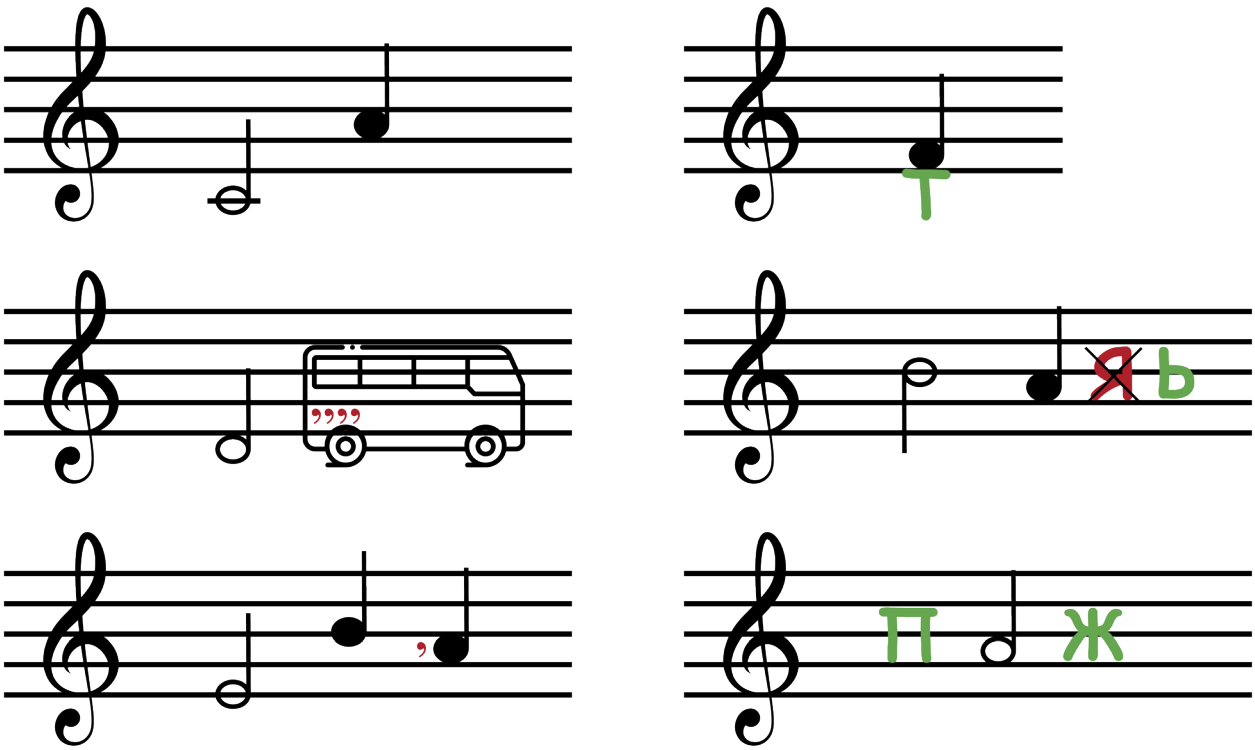

*Відповіді — в кінці журналу

Музичні новини

Хорватський дитячий фестиваль

Ще в кінці листопада наші юні артисти з музичної школи *Glazbeno stvaralaštvo Ilkiv* виступили на 29-му хорватському дитячому фестивалі, що проходив у головному концертному залі Загреба - імені Ватрослава Лисинського. І посіли там третє місце! У виступі змішаного ансамблю взяли участь діти як українського, так і хорватського походження з Загреба й Госпіча. До них приєдналися й ровесниці з України. А об'єднала їх викладачка вокалу — українська співачка Маріанна Ільків — і її пісня *Tako zanimljiv svijet*.

А в січні учениця пані Маріанни, Тіхана Маркович, дійшла до суперфіналу шоу *The Voice Kids Hrvatska*. Вболівали за неї?

Українка на дитячому «Євробаченні»

У Дитячому пісенному конкурсі Євробачення-2025 брали участь представники 18 країн, а фінал відбувся 13 грудня. Від України виступила юна співачка Софія Нерсесян із піснею «Мотанка». Ця пісня присвячена традиційній народній іграшці — ляльці-мотанці, яка є символом любові й захисту. Слова пісні стали закликом захистити українських дітей від війни.

А Софія посіла в конкурсі друге місце. Класний результат, знай наших!

Фото: «Суспільне»

Снігова королева в Пулі

Зимова прем'єра

Друзі, а чи думали ви колись про те, чому деякі люди бачать навіть у гарних речах тільки погане і роблять погані вчинки? А може це тому, що їм в око чи серце потрапив уламок чарівного дзеркала? Так-так, саме того дзеркала, що його виготовив злющий-презлющий троль, яке розбилося і уламки якого розлетілися по всій землі!

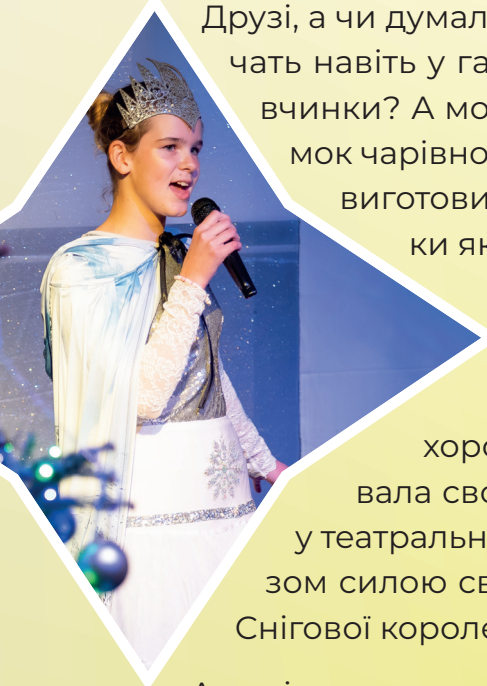

Саме така історія сталася з Каєм — героєм новорічної інтерактивної вистави Української дитячої театральної студії в Пулі «Снігова королева». Відважна Герда хоробро проходила всі випробування і нарешті врятувала свого брата. Маленькі глядачі брали активну участь у театральному дійстві, допомагаючи Герді, а в фіналі всі разом силою своїх гарячих сердець розтопили лід у серці Снігової королеви!

А потім до зали завітав сам Святий Миколай, який привітав усіх присутніх із новорічними святами, а дітям роздав подарунки! Це було дивовижне свято, що подарувало щирі емоції й віру в те, що добро завжди перемагає, а сила гарячого серця здатна творити справжні дива!

Текст: Світлана Русінова

А 25 січня Українська дитяча театральна студія в Пулі відзначила свій третій День народження.

Вітаємо! Бажаємо здійснити всі творчі плани й відкрити власний справжній театр!

Зараз студія працює над новою виставою про українські традиції зустрічі весни.

Чекаємо на нову прем'єру!

Святий Миколай завітав до українських дітей у Загребі

У День святого Миколая 6 грудня українці зібралися в Церкві святих Кирила і Мефодія в Загребі. Разом молилися, співали й святкували. Діти з гуртка «Умілі руки, ручки, рученята для дітей у місті Загреб» під керівництвом Людмили Сидоренко підготували цілу концертну програму. Тут були й зовсім маленькі дітки, і школярі. Читали вірші й віршики, співали разом, і звісно, всі отримали подарунки!

Як Україна (нарешті) здобула Незалежність?

Подорож історією. Завершення

Пам'ятаєте, де ми зупинилися наприкінці минулої подорожі у № 12 «Мавки»? Еге ж, ми разом з усім народом святкували створення єдиної української держави на Софійській площі в Києві 22 січня 1919 року.

На згадку про цю подію вже у 1990 році українці (кажуть, їх було до трьох мільйонів) взялися за руки і стали «живим ланцюгом» від Івано-Франківська через Львів аж до Києва. А в 1999 році День Соборності став офіційним державним святом. І тепер українці в усьому світі створюють «живі ланцюги», святкуючи єдність. Так зробили цього року й ми в Хорватії!

А тепер настала пора нам відшукати машину часу й продовжити нашу подорож аж до моменту проголошення незалежної України. Ця частина не буде легкою, але вона дуже важлива для того, щоб усе зрозуміти. Поїхали?

1922 рік

Як??? Як ми опинилися у Совєтському Союзі? Ми ж на власні очі бачили свято на попередній станції. Нам тоді на хвилиночку здалося, що соборна Україна ось-ось стане незалежною! Минуло лиш три з гаком роки. Може, ми не туди потрапили?

Аж ніяк. Це справді українське село. Але воно окуповане совєтською владою. І тут зовсім, зовсім нічого їсти. Люди помирають з голоду, бо в них відбирають останні колоски хліба. Боже, як страшно... Колись це назвуть першим Голодомором українців.

*Пам'ятаєте, до чого це призводило в усі часи?

Як же це сталося?

А ось як. Українська і Західноукраїнська Народні Республіки справді об'єдналися. Але їм було важко протистояти ворогам, які піднялися на українців з усіх боків. Поляки, румуни, німці з австрійцями, французи й британці... І звісно, росіяни. А українцям не вистачило повної єдності!*

Врешті перемогли росіяни. Їхня нова держава, Совєтський Союз, окупувала більшу частину України та Крим. ЗУНР стала частиною Польщі, Буковину й Бессарабію забрала Румунія, Закарпаття увійшло до складу Чехословаччини. Здійснення української мрії знову відклалося на десятки років...

1932 рік

Ми знову в українському селі... А тут знову голод: ще страшніший Голодомор. Люди помирають прямо на вулицях. Багатьох арештовують, запроторюють у тюрми, вивозять до Сибіру, вбивають просто за те, що вони люблять Україну і не хочуть миритися з окупаційною владою. В Совєтському Союзі править жорстокий тиран Йосип Сталін, який разом зі своїми поплічниками знищив мільйони людей. Українців тиран ненавидів найбільше. Чому?

Спочатку совєтська влада вирішила позагравати з народом, щоб люди не повстали. Влаштували показову «українізацію», дозволили розвиток української мови й культури. І почалося таке відродження! Українська література, театр, мистецтво, архітектура засяяли новими геніальними іменами. Відродилася українська церква, з'явилися нові газети.

І окупанти злякалися потужної сили України. Українізацію моментально згорнули і натомість перейшли до знищення всього українського...

1942 рік

Це справді Україна? На вулицях чути німецьку мову, крики і постріли... Тепер українців убивають німецькі нацисти — вся територія опинилася в окупації держави на чолі з Адольфом Гітлером, яка називала себе Третій Райх.

Але українці навіть у цих умовах створюють рух за створення незалежної держави. З'являється Українська повстанська армія (УПА), яка воює одночасно проти німецьких і російських загарбників, готує велике повстання. Продовжує роботу Організація українських націоналістів, яка діє в різних містах із 1929 року... Може, хоча б тепер усе вийде? Перенесімося подалі — скажімо, на двадцять три роки вперед.

1965 рік

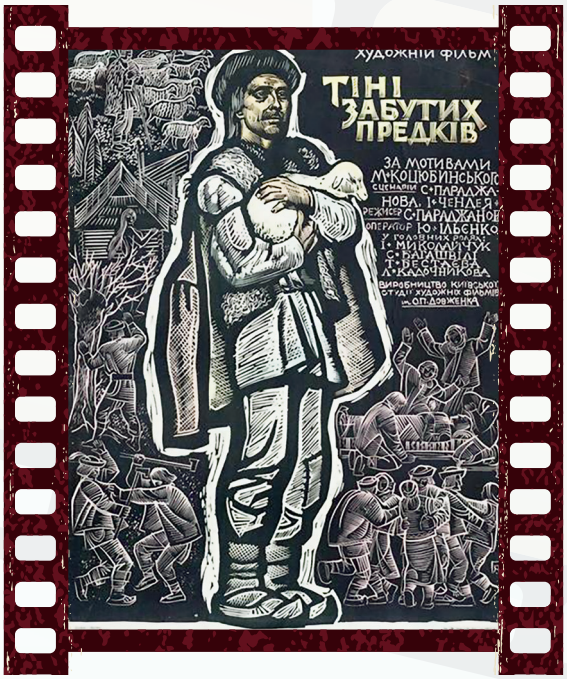

Станція метро «Хрещатик»... Отже, ми в Києві! Прислухаймося... здається, цей пан розмовляє українською. Невже вдалося? Пане!..

«Вибачте, я поспішаю. В кінотеатрі «Україна» показують «Тіні забутих предків»!»

Як цікаво! Швидше за ним! Спробуймо загубитися в натовпі й потрапити до кінозали... Встигли, фільм іще не почався! А хто це вийшов на сцену, що він говорить? «У нас велике свято. Але й велике горе. В Україні почалися арешти творчої молоді», — каже чоловік*. Вмикається сирена і глушить його слова. Хтось у залі кричить: «Хто протестує проти політичних арештів — встаньте!». Кілька десятків людей встає... це навіть не половина залу...

Та що ж це, людоньки? Виходить, совєтська влада досі тут і досі знищує українців... Але українці й досі не здаються! Летімо ще на двадцять три роки вперед...

**Це був літературознавець Іван Дзюба, а з залу гукали журналіст В'ячеслав Чорновіл і поет Василь Стус. Усіх причетних до цієї акції звільнили з роботи чи навчання, а згодом неодноразово судили й відправляли до тюрем і таборів. Василь Стус і багато інших шістдесятників і дисидентів там і загинули...*

1988 рік

Ось, ми опинилися майже там само, у центрі Києва. Дивіться, люди з транспарантами! «Ні майбутнім Чорнобилям!», «Гласність в Україну!» — написано на них. Це що, демонстрація? Гляньмо, яка дата на газетах у кіоску (так завжди роблять мандрівники в часі): 26 квітня 1988 року. Точно: за два роки перед цим сталася жахлива катастрофа на Чорнобильській АЕС. А «гласність» означає «свобода слова». Схоже, це таки демонстрація протесту!

Ой-ой, а ось і поліція! Тобто у той час їх називали «міліція» і «дружинники». Що вони роблять? Хапають і кудись відвозять людей з транспарантами? Тікаймо!

1990 рік

В нас залишилося зовсім мало часу, але тут ми просто зобов'язані зупинитись. Ми знову в центрі Києва, а цей майдан — найголовніший у столиці — дуже скоро перейменують на Майдан Незалежності. Бачите наметове містечко та сотні молодих людей у білих та чорних пов'язках на голові? Ті, що у білих — оголосили голодний протест, порахуймо їх: десять, двадцять, п'ятдесят... сто п'ятдесят і більше... Вони сидять на гранітних плитах і ще не знають, що їхній студентський протест назвуть «революцією на граніті». Ще не знають, що вони переможуть, що влада змушена буде прийняти всі їхні вимоги, і це стане важливою цеглинкою в побудові справжньої Незалежності України. А сама революція на граніті стане натхненням для наступних поколінь волелюбних, сміливих, незламних українців.

24 серпня 1991 року, кілька хвилин до 18:00

Нарешті ми на останній станції нашої подорожі! Ось Верховна Рада. Скільки ж народу перед нею зібралося! Чуєте, що вони скандують? «Не-за-леж-ність! Не-за-леж-ність!» У повітрі напруга й тривога. Зараз ми непоміченими проникнемо всередину, просто до зали, де зібралися депутати.

У залі оплески, шум і викрики. Аж тут усі затихають, і голова Верховної Ради Леонід Кравчук урочистим голосом зачитує «Акт проголошення Незалежності України». В акті написано і про тисячолітню традицію державотворення в Україні, і про неподільність її території. «Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення. Прошу проголосувати!», — каже Кравчук. Залишилось кілька секунд. Погляньте на табло: 18:00. За: 346 голосів! Схвалено!

Почекаймо ще пару годин, і до зали урочисто внесуть синьо-жовтий прапор України. Депутати вийдуть до людей на вулицю, співаючи «Ой у лузі червона калина» і «Ще не вмерла Україна». Це перемога!

Здається, разом з нами радіють скіфи й сармати, русичі, козаки, поети, митці й

меценати, політики Української Народної Республіки. Радіють вояки УПА, які не змогли звільнити Україну з-під совєтської окупації, але десятиліттями вели партизанську війну проти Сталіна і совєтської влади. Радіють дисиденти, які сиділи в тюрмах за українську ідею, студенти і творча молодь, які виходили на протести, ризикуючи життям і свободою.

І незважаючи на те, що попереду ще багато випробувань, цей день назавжди увійшов в історію як день здійснення тисячолітніх мрій. День Незалежності України.

Текст: Катерина Шимкевич, кандидатка історичних наук. Фото з відкритих джерел.

Kako je Ukrajina (napokon) stekla neovisnost?

Putovanje kroz povijest. Završetak

Sjećate li se gdje smo stali na kraju prošlog putovanja, u 12. broju *Mavke*? Pa da, zajedno s cijelim narodom slavili smo stvaranje cjelovite ukrajinske države na Trgu svete Sofije u Kyjivu, 22. siječnja 1919. godine.

U spomen na taj događaj još su se 1990. godine Ukrajinci uhvatili za ruke (govori se da ih je bilo i tri milijuna) i stvorili *živi lanac* od Ivano-Frankivska preko Ljviva sve do Kyjiva. A 1999. godine Dan ujedinjenja postao je i službeni državni praznik. I danas Ukrajinci diljem svijeta stvaraju *žive lance*, slaveći jedinstvo. Stvorili smo ga i mi ove godine u Hrvatskoj!

A sada je vrijeme da pronađemo vremeplov i nastavimo naše putovanje sve do trenutka proglašenja neovisne Ukrajine. Ova dionica neće biti laka, ali je vrlo važna kako bismo sve razumjeli.
Krećemo?

1922. godina

Kako??? Kako smo se našli u Sovjetskom Savezu? Pa vlastitim smo očima vidjeli slavlje na prethodnoj stanici. Tada nam se na tren učinilo da će svaki čas objedinjena Ukrajina postati neovisna! Prošlo je tek nešto više od tri godine. Možda smo zalutali?

Ali nismo. Ovo je doista ukrajinsko selo. Ali okupirala ga je sovjetska vlast. I ovdje zaista nema nimalo hrane. Ljudi umiru od gladi jer im oduzimaju i posljednje klasove žita. Bože, kako strašno... Jednom će to nazvati prvim *holodomorom* (gladomorom) nad Ukrajincima.

**Sjećate li se kako bi to završilo, u koje god se vrijeme zbivalo?*

Kako je do toga došlo?
Evo, kako. Ukrajinska Narodna Republika i Zapadnoukrajinska Narodna Republika doista su se ujedinile. Ali bilo im je teško oduprijeti se neprijateljima koji su krenuli na Ukrajince sa svih strana: bili su to Poljaci, Rumunji, Nijemci i Austrijanci, Francuzi i Britanci... I, naravno, Rusi. A uz sve to... Ukrajincima je nedostajalo potpuno jedinstvo!*

Na kraju su pobijedili Rusi. Njihova nova država, Sovjetski Savez, okupirala je veći dio Ukrajine i Krim. ZUNR je postala dio Poljske, Bukovinu i Besarabiju uzela je Rumunjska, a Zakarpaće se pripojilo Čehoslovačkoj. Ostvarenje ukrajinskog sna ponovno se odgodilo na nekoliko desetljeća...

1932. godina

Opet smo na ukrajinskom selu... I ovdje opet vlada glad: još strašniji *holodomor*. Ljudi doslovce umiru na ulicama. Mnogi su ljudi završili u zatvoru, odvedeni su u Sibir, ubijeni su samo zato što vole Ukrajinu i ne mogu se pomiriti s okupacijskom vlašću. Sovjetskim Savezom vlada okrutni tiranin Josif Staljin, koji je zajedno sa svojim pristalicama uništio milijune ljudi. Taj je tiranin Ukrajince mrzio najviše od svih. Zašto?

Isprva se sovjetska vlast odlučila dodvoriti narodu kako se ljudi ne bi pobunili. Provodili su *ukrajinizaciju*, dopustili razvoj ukrajinskog jezika i kulture. I otpočeo je pravi pravcati preporod! U ukrajinskoj književnosti, kazalištu, umjetnosti i arhitekturi zasjala su nova genijalna imena. Obnovila se ukrajinska Crkva, pojavile su se nove novine.

I okupatori su se uplašili moćne sile Ukrajine. *Ukrajinizaciju* su odmah ukinuli i prebacili se na uništavanje svega ukrajinskog...

1942. godina

Je li ovo zaista Ukrajina? Na ulicama se čuje njemački jezik, krici i pucnjevi... Sada Ukrajince ubijaju njemački nacisti, cijeli se teritorij našao pod okupacijom države na čelu s Adolfom Hitlerom, ta se država nazivala Treći Reich.

Ali čak i u tim uvjetima Ukrajinci stvaraju pokret za uspostavu neovisne države. Pojavljuje se Ukrajinska ustanička vojska (UPA), koja se istodobno bori i protiv njemačkih i protiv ruskih osvajača te priprema veliki ustanak. Svoje djelovanje nastavlja i Organizacija ukrajinskih nacionalista, koja je aktivna u raznim gradovima još od 1929. godine... Možda će barem ovaj put sve uspjeti? Pođimo dalje, recimo, dvadeset tri godine unaprijed.

1965. godina

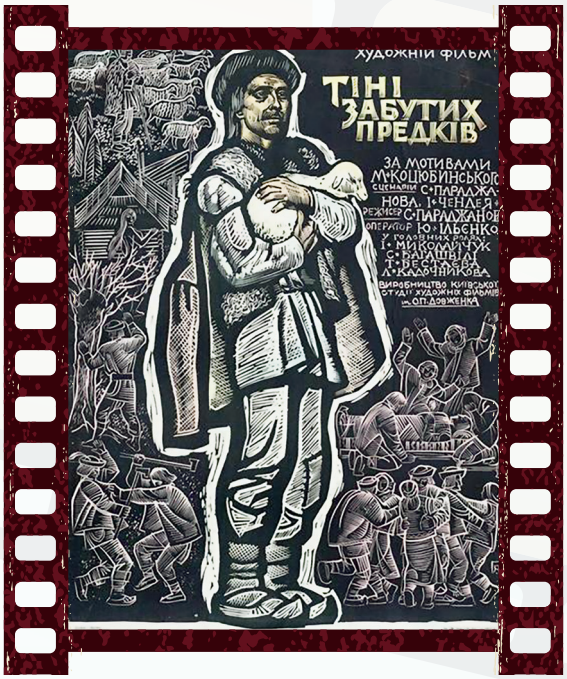

Stanica podzemne željeznice *Hreščatyk*... Dakle, u Kyjivu smo! Poslušajmo... čini se da ovaj gospodin govori ukrajinski. Zar je uspjelo? Gospodine!..

„Oprostite, žurim se. U kinu *Ukrajina* prikazuju se *Sjene zaboravljenih predaka*!“

Kako zanimljivo! Brže za njim! Pokušajmo se izgubiti u gomili i ući u kinodvoranu... Uspjeli smo, film još nije počeo! A tko je to izašao na pozornicu, što govori? *Danas je za nas veliki praznik. Ali i velika tuga. U Ukrajini su počela uhićenja mladih kreativnih intelektualaca*, kaže čovjek*. Uključuje se sirena i nastoji ga se ušutkati. Netko u dvorani viče: *Neka ustanu svi koji se protive političkim uhićenjima!* Nekoliko desetaka ljudi ustaje... to nije ni polovica dvorane...

Pa što je ovo, ljudi dragi? Čini se da je sovjetska vlast još uvijek prisutna i nastavlja uništavati Ukrajince... Ali Ukrajinci se i dalje ne predaju! Poletimo još dvadeset tri godine unaprijed...

**To je bio književni teoretičar Ivan Dzjuba, a iz dvorane su dobacivali novinar Vjačeslav Čornovil i pjesnik Vasylj Stus. Svi koji su bili povezani s tim činom otpušteni su s posla ili su izbačeni s fakulteta, a kasnije im se više puta sudilo i slalo ih se u zatvore i logore. Vasylj Stus i mnogi drugi ondje su i umrli...*

1988. godina

Evo, nalazimo se gotovo na istom mjestu, u centru Kyjiva. Pogledajte ljude s transparentima! *Ne budućim Černobyljima!, Glasnost u Ukrajinu!*, piše na njima. Je li to prosvjed? Pogledajmo koji je datum na novinama na kiosku (tako uvijek rade putnici kroz vrijeme): 26. travnja 1988. godine. Točno prije dvije godine dogodila se strašna katastrofa na Černobyljskoj nuklearnoj elektrani. A *glasnost* znači *sloboda govora*. Izgleda da je ovo zaista prosvjedna demonstracija!

Uh, evo i policije i redara! Odnosno, tada su ih zvali milicija i *družinici*. Što rade? Hvataju ljude s transparentima i nekuda ih odvode? Bježʼmo!

1990. godina

Ostalo nam je sasvim malo vremena, ali ovdje se jednostavno moramo zaustaviti. Opet smo u središtu Kyjiva, a ovaj trg, najvažniji u glavnom gradu, vrlo brzo će se preimenovati u trg Neovisnosti. Vidite šatorsko naselje i stotine mladih ljudi s bijelim i crnim trakama na glavi? Oni s bijelim trakama proglasili su štrajk glađu, prebrojimo ih: deset, dvadeset, pedeset... sto pedeset i više... Sjede na samim granitnim pločama i još ne znaju da će njihov studentski prosvjed biti prozvan *revolucija na granitu*. Još ne znaju da će pobijediti, da će vlast biti prisiljena prihvatiti sve njihove zahtjeve i da će to postati važan temelj u izgradnji istinske ukrajinske neovisnosti. A sama *revolucija na granitu* postat će nadahnuće sljedećim naraštajima slobodoljubivih, hrabrih, nepokolebljivih Ukrajinaca.

24. kolovoza 1991., nekoliko minuta prije 18 sati

Napokon smo na posljednjoj stanici našeg putovanja! Eno Vrhovne Rade. Koliko se samo ljudi okupilo ispred parlamenta! Čujete li što skandiraju? *Ne-o-vi-snost! Ne-o-vi-snost!* U zraku se osjeća napetost i tjeskoba. Nevidljivi, uđimo unutra, u samu dvoranu u kojoj su se okupili zastupnici.

Dvoranom se pronosi pljesak, žamor i povici. A potom svi utihnu i predsjednik Vrhovne rade, Leonid Kravčuk, svečanim glasom čita *Akt o proglašenju neovisnosti Ukrajine*. U aktu su se prisjetili i tisućljetne tradicije državotvornosti u Ukrajini i to da je njezin teritorij nedjeljiv i nepovrediv. *Ovaj akt stupa na snagu u trenutku njegova usvajanja. Molim da glasujemo!*, kaže Kravčuk. Ostalo je još nekoliko sekundi. Pogledajte na ekran, 18 je sati. Za: 346 glasova! Odluka je donesena!

Pričekajmo još nekoliko sati i u dvoranu će svečano biti unesena plavo-žuta ukrajinska zastava. Zastupnici će izići među ljude na ulicu i zapjevati *Oj, u luzi červona kalyna* i himnu *Šče ne vmerla Ukrajina*. To je pobjeda!

Čini se da se zajedno s nama raduju Skiti, Sarmati i Rusići, kozaci, pjesnici, umjetnici

i dobročinitelji, političari Ukrajinske Narodne Republike. Raduju se i borci UPA-e koji nisu uspjeli osloboditi Ukrajinu od sovjetske okupacije, ali desetljećima se borili protiv Staljina i sovjetske vlasti kao gerilci. Raduju se i disidenti koji su u zatvorima sjedili zbog ukrajinske ideje, studenti i kreativna mladež koji su izlazili na prosvjede, riskirajući život i slobodu.

I unatoč tome što su pred nama još mnoge kušnje, ovaj je dan zauvijek ušao u povijest kao dan ostvarenja tisućljetnih snova. Dan neovisnosti Ukrajine.

Foto: javni izvori

Tekst: Kateryna Šymkevyč, povjesničarka, doc. dr. sc. *Prijevod s ukrajinskog: dr.sc. Domagoj Kliček*

Стрітення

Наші живі традиції

Стрітення Господнє, яке відзначається 2 лютого — це важливе свято як у церковній, так і в народній традиціях українців. Як і інші свята з давньою історією, цей день має свої особливості, звичаї і правила.

А чи знали ви, що лише на Стрітення з храмів прибирають різдвяні прикраси й перестають співати колядки? Хоча Різдвяний період завершився вже давно... Але Різдво настільки важливе, та й народ так його любить, що святкування триває більше місяця!

Тим паче, в християнській традиції Стрітення й Різдво напряму пов'язані. Щоб краще зрозуміти зміст цього свята, поміркуймо над його назвою. Слово «стрітення» означає «зустріч». В цей день у церкві вшановується важлива подія: зустріч людей із Богом.

У Біблії розповідається така історія. На сороковий день після Різдва, тобто народження Ісуса Христа, Діва Марія і її чоловік Йосип принесли дитятко до храму. Так робили всі євреї. Але Ісус не був звичайним хлопчиком: про Нього були пророцтва, на Нього чекали ті, хто вірив у Бога. Серед таких був і старий Симеон, який почув від Бога, що не помре, доки не побачить Сина Божого на власні очі. У віці 300 років старець зустрів немовлятко Ісуса в храмі, взяв Його на руки і зрозумів, що пророцтво здійснилося.

В українських церквах у цей день освячують особливі, стрітенські, свічки. Їх запалюють у храмі, й віряни намагаються донести цей вогонь додому. Свічки зберігають протягом року до наступного свята, запалюють для молитви, коли бояться якоїсь небезпеки чи сильної негоди.

На свято Стрітення освячують і воду, що за повір'ями має чудотворну і цілющу силу, тому нею обов'язково окроплюють будинок, хлів і навіть домашню худобу. Якщо в родині хтось хворів, йому давали випити кілька ковтків цієї води.

А ще наші предки вірили, що саме в цей день відбувається зустріч зими з весною. За традицією, в цей період визначалося, хто переможе — зима чи весна, тому наші пращури спостерігали за погодою, щоб зрозуміти, чи скоро прийде потепління і яким буде врожай.

Наприклад, якщо йде дощ, то це до спекотного літа; сильний вітер — весна буде холодною, а врожай бідним; з дахів капає вода — буде багато меду; ясна і тепла погода — до гарного урожаю; сніжить — навесні будуть пізні заморозки; небо в зірках — весна буде пізньою. А якщо «півень нап'ється» (тобто якщо будуть калюжі без криги, з яких птахи можуть пити), то чекай на ранню весну.

З давніх-давен на Стрітення у народі було заведено випікати булочки чи печиво у формі жайворонків як символ приходу весни. Бо люди щиро вірили, що птахи на крилах приносять тепло та радість.

У стрітенських «жайворонків» господині клали монету, зерно або перстень, щоб кожен член родини зміг отримати персональне святкове передбачення. До речі, Павло Чубинський — відомий всім як автор гімну України — у своїх народознавчих записах ще згадував інші назви для цих пташок: «голуби» та «голубці». Також цю смачну м'якеньку обрядову випічку називають «сороками», «буслами», «куликами», «сорочачими вушками».

І якщо в тебе знайдеться бажання та трішки терпіння, то ти легко можеш приготувати самотужки чи за допомогою батьків таких пташок та пригостити своїх друзів, святкуючи майбутню весну.

Інгредієнти

Борошно — 1 скл.

Кип'ячена вода — 1/3 скл.

Олія рослинна — 3 ст. ложки

Мед — 2 ст. ложки

Розпушувач для тіста — 1/3 ч. ложки

Родзинки — 20 г

Сіль — на смак

Приготування

- *Родзинки залити окропом, промити.*
- *Кип'ячену воду перелити у миску, розчинити у ній мед, додати трохи солі, рослинної олії та ретельно перемішати.*
- *Всипати порціями борошно з розпушувачем до миски, замісити м'яке пружне тісто (вимішувати 10–15 хвилин).*
- *З тіста сформувати ковбаску (завтовшки близько 4 см), нарізати її невеликими рівномірними шматочками.*
- *З кожного шматочка зліпити «жайворонка». Спочатку зав'язати у вузлик, з одного кінця сформувати голову, з іншого — хвостик. Зробити ножем невеликі надрізи (пір'я). Вставити родзинки з обох боків голови, щоб сформувати очі.*
- *Розігріти духовку до 180 °С, застелити пергаментом лист, викласти на нього «жайворонків». Випікати 20–25 хвилин до готовності.*
- *Дістати з духовки «жайворонків», дати злегка охолонути.*

Текст: Ксенія Левченко

Білий Крокодил, в зоо

Фантастичний детектив (Частина 1)

Це відбулося минулої осені у невеликому містечку N. Люди раптом стали дивно поводитися після відвідин зоопарку. Чи то на них так вплинув вигляд нового мешканця — крокодила-альбіноса Ніка, чи відвідини стереозали й перегляд фільму про життя динозаврів, чи то низьке сонечко бабиного літа перегрівало їм голови, але факт залишається фактом: все більше людей стали відвідувати зоопарк щотижня, а деякі навіть щодня...

«Коли я влаштовувався на роботу до зоопарку «Великий Вольєр», я навіть не підозрював, наскільки це буде цікаво. Особливо мені подобаються усмішки дітей, їхні радісні обличчя та унікальні тварини, які збирають довкола себе велику публіку. Це мені на руку».

Під час суботнього сніданку мама сказала:

— Давиде, сходи, будь ласка, з братиком до зоопарку, я йому пообіцяла, а тут шеф мене терміново на роботу викликає. Ось тобі гроші, — вона поклала поруч із тарілкою кілька купюр.

— Ну мам, — скривився підліток, — я хотів сьогодні просто побути вдома.

— Сходи, будь ласка, а завтра відпочинеш.

— Ну добре, але завтра мене не чіпайте.

— Домовились, дякую за допомогу.

Тут до кухні забіг п'ятирічний Єгор, застрибав довкола мами і брата.

— Єгоре, збирайся, скоро виходимо.

За годину вони вже купували квиток на екскурсію.

— Доброго ранку, любі гості, вітаю вас у зоопарку «Великий Вольєр», — промовив з віконечка будки касир, якось дивно посміхаючись.

Єгор, легко проштовхнувшись через натовп, першим застрибнув у вагончик екскурсійного потяга, а Давид чемно пропустив двох дівчат і зайняв місце поруч із братом.

— Вітаю вас, любі гості, — сказав у гучномовець водій, — сьогодні ви побачите у нашому зоопарку «Великий Вольєр» унікального крокодила-альбіноса Ніка (їх у світі всього двісті штук), вельми рідкісну ведмедицю Клару і птаха, який проживає тільки в Африці. І трохи правил безпеки.

*Хоч це й фантастичний детектив, у ньому йдеться про справжні види тварин. Пошукайте інформацію про них, це неймовірно цікаво!

або Незвичайні пригоди парку «Великий Вольєр»

Із потяга виходити тільки тоді, коли він зупинився, тварин не годувати і не торкатися до них руками. Ну що, готові до нашої екзотичної подорожі?

— Тааак! — закричали діти.

Потяг рушив. Давид побачив, що Єгор і його шестирічна сусідка подружилися, і вирішив познайомитися з її супутницею.

— Привіт. Бачу, що діти подружилися, не проти познайомитись? Я — Давид.

— Привіт. Не проти. Мене звати Дарина, а це — моя сестра Єва.

— О, ти також із сестрою. Ну як тобі?

— Не дуже, на вихідних полюбляю займатися своїми справами або гуляти з друзями, а не по зоопарках вештатися. Скільки тобі років?

— П'ятнадцять. А тобі?

— А я лише на рік молодша за тебе.

— О, медвідь, — закричав радісно Єгор.

— Ведмідь, — тупнула Єва.

Потяг зупинився, і вони вийшли подивитися на перший великий вольєр.

— Це гобійський бурий ведмідь, або мазалай*, — промовив у гучномовець водій і почав розповідати про ведмедицю Клару.

Єгор і Єва не відходили один від одного і слухали розповідь, роздивляючись вольєр та його мешканку. Задня частина вольєру була дуже схожа на ліс, деякі дерева мали обдерту кору, бо ведмедиця часто терлася об їхні стовбури. А попереду відкритого простору росло багато кущів та виднілася вкрита травою галявина.

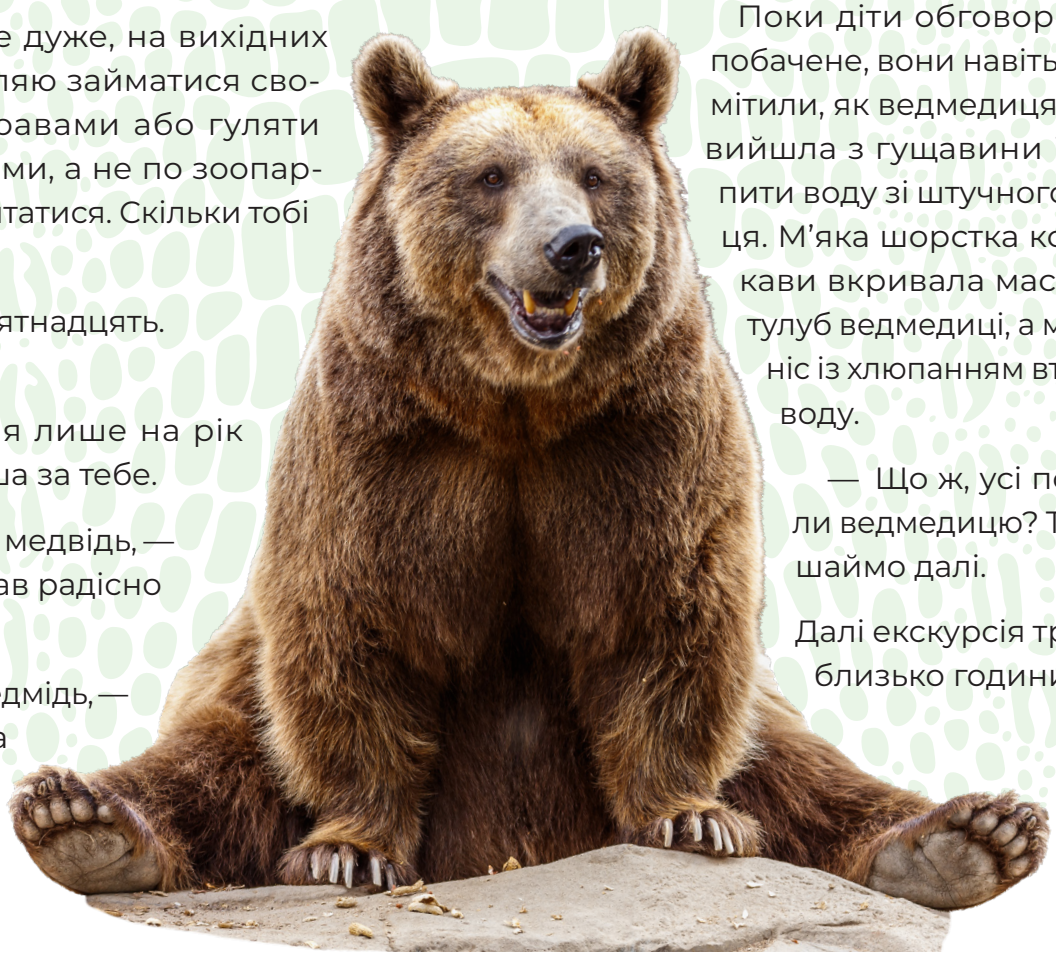

Поки діти обговорювали побачене, вони навіть не помітили, як ведмедиця Клара вийшла з гущавини і стала пити воду зі штучного озерця. М'яка шорстка кольору кави вкривала масивний тулуб ведмедиці, а мокрий ніс із хлюпанням втягував воду.

— Що ж, усі побачили ведмедицю? Тоді рушаймо далі.

Далі екскурсія тривала близько години.

Потяг ще зупинявся біля вольєру південних журавлів-вінценосців, мавпятника і вольєру дикобразів. Проїжджаючи, вони бачили височенних жирафів та граційних левів, плаваючих лебедів, сліпучо-рожевих фламінго та інших мешканців зоопарку.

— І остання зупинка, — оголосив водій, спинивши потяг. — Ваш довгоочікуваний крокодил-альбінос...

— Ніііік! — заволали діти й повибігали з вагончиків.

За склом вони побачили округлий ставок, порослий очеретом і водоростями, за яким виднілися невеликі штучні пагорби з наваленого каміння. Коли Нік побачив гостей, він повільно вийшов із води та виліз на гладкий «берег» перед склом.

— Єво, дивись, які у нього великі зуби та білі очі! — роззявив рота Єгор.

— Так, і який у нього великий хвіст! — відгукнулась Єва.

А з натовпу почувся голос:

— Мамо, який він білий, майже як папір!

Поки всі відвідувачі роздивлялися крокодила, Давид і Дарина продовжили знайомство.

— А про Ніка якнайкраще розкаже вам його доглядач Михайло, — оголосив у гучномовець водій.

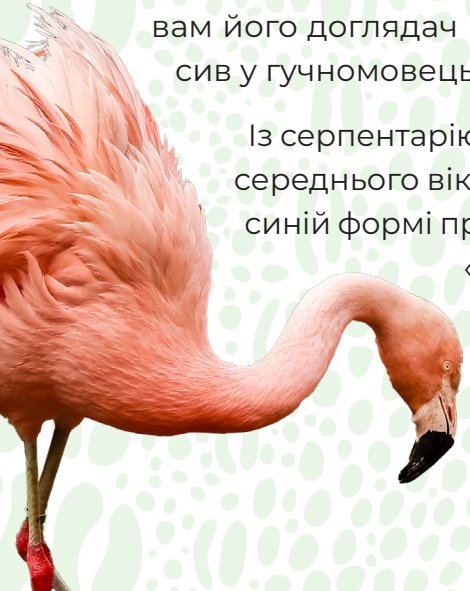

Із серпентарію навпроти вийшов середнього віку чоловік у зелено-синій формі працівника зоопарку «Великий вольєр» і чорних окулярах.

— Добрий день, пані та панове! Зараз ви дізнаєтеся про нашого найочікуванішого та найулюбленішого відвідувачами мешканця зоопарку. Це крокодил-альбінос на ім'я Нік, який зовсім нещодавно прибув до нас із далекої Австралії. Він ще зовсім маленький, йому тільки два роки, але подивіться на його розміри!

— Ого, який великий! — промовила Єва.

— Тільки подивіться, який він гарний і добре розгляньте його тіло, а особливо очі, — Михайло опустив окуляри на перенісся. — Але, на жаль, у нього рідкісна хвороба, яку може вилікувати спеціальне харчування і препарати.

Всі як один повернулися, а Дарина з Давидом не встигли роздивитися Ніка, бо хлопець якраз у цей момент сів зав'язати шнурки на кросівках, а його нова подруга перечепилась через нього, і, падаючи, краєм ока помітила якийсь дивний пристрій у руках працівника, але не звернула на це увагу.

— Як мені його жаль, — сказала одна жінка. — Як я можу йому допомогти?

— Он на стіні скриня, хто скільки може, стільки й дайте, будь ласка, для Ніка.

Майже всі підійшли й кинули, хто скільки міг.

— Щиро вам усім дякую! До нових зустрічей, — посміхнувся Михайло.

— Все, було достатньо часу роздивитися нашого Ніка, час вирушати далі, — сказав водій.

Наприкінці екскурсії вагончики зупинилися біля кіоску з морозивом, водій з ними попрощався і вирушив за новою групою екскурсантів.

— Не проти ще якось погуляти, але без дітей? — спитав Давид Дарину, купуючи морозиво Єгору, який, як і всі відвідувачі, був у захваті від екскурсії та Ніка.

— Можна. Обміняймося телефонами, — сказала Дарина, простягаючи морозиво Єві.

Наступної суботи Єгор довго вмовляв маму, щоб вони пішли до зоопарку знову. Мама не зрозуміла його захвату, але погодилась.

Повернувшись після екскурсії, мама захоплено розповідала за обідом про зоопарк.

— Крокодил такий дивовижний! — безперестанку повторювала вона.

— Нічого особливого, — сказав Давид.

— Як нічого?! Чи бачив ти його?

— Не встиг, — почервонів Давид, — Але не дуже й хочу!

— Підемо ще до Ніка? — запитав Єгор з надією.

— Можна, сину, візьмемо й тата.

Давид мовчки доїв обід та вислизнув з кухні, щоб подзвонити до Дарини.

— До речі, — поділився він, — Єгор уже двічі був у зоопарку і ще хоче туди піти, та ще й маму заманив.

— Моя Єва також щодня приходить зі школи й розповідає, як вони цілим класом обговорюють Ніка, — зітхнула Дарина. — Набридло вже — щодня одне й те саме.

— Невже зоопарк настільки цікавий, що всі хочуть туди повернутися? Мені було цікавіше розмовляти з тобою.

— Як добре, що ми на одній хвилі, — сказала Дарина. Давид побачив на екрані веселу дівчину й почув її приємний сміх...

А що було далі, ви дізнаєтесяв № 14 Мавки. Підпишіться на доставку!

Анна Агачева, 13 років, Осієк

Відповіді на ребуси зі с.8:

доля, ребус, місія, фанат, сіль, пляж.

OLUJA ZA UKRAJINU

MIR KROZ SNAGU!

Hvala svima koji podržavaju Ukrajinu! Vi možete doprinijeti svojim prilogom povratku mira u Ukrajinu i biti sigurni kako će stići i doći tamo gdje treba.

Ukrajinska Zajednica Grada Zagreba
Žiro račun u Raiffeisen banci: 2484008-1135244382
IBAN: HR2324840081135244382
Sa naznakom: Oluja za Ukrajinu

UKRAJINSKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

KULTURNO DRUŠTVO LJUBLJANA – KYIV
www.razom.si
www.situacija.si

LIPIK